

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİNİN ÖRGÜTLENME ATAĞI

Birkan Sarıfakıoğlu
Bilgisayar Mühendisliği Meslek Dalı Ana Komisyonu Üyesi

Bilindiği gibi bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri takip etmekte zorlanır hale geldik. Her geçen gün yeni yeni teknolojiler, bu alanın öznelere olan mühendisler tarafından üretilerek insanlığın hizmetine sunuluyor. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin sirayet etmediği meslek alanı neredeyse kalmadı. Buna bağlı olarak bilgisayar mühendisliği disiplini de birçok meslek alanına yön vermeyi başardı. Bu anlamda gerek mühendis sayısı ile gerekse de etki alanı ve üretkenliği ile bilgisayar mühendisliği disiplini üretilen teknolojilerin odağı haline geldi.

Şüphesiz ki bilişim sektörü salt bilgisayar mühendislerinden menkul değil. Sektör, ekonomik hacmine ve sosyokültürel belirleyiciliğine, bu sektördeki bilişim çalışanlarının omuzlarında yükselerek geldi. Lisans eğitimi süresince, bilişim yani bilgi ve iletişim alanının kuramsal altyapısı ile

ilgili aldığı birçok ders sayesinde bu alana bütünsel bir bakışa sahip olabilmesi bilgisayar mühendisliği disiplininin daha ayrıntılı bir perspektiften incelenmesi gerektiğinin bir göstergesidir.

İlk mezunun verildiği 1981 yılından bu yana (yaklaşık 31 yıldır) bilgisayar mühendislerinin mesleki ve toplumsal seyri epeyce ilginçtir. 90'lara kadar ne olduğu bile tam anlaşılmayan, genelde akademik ve Ar-Ge alanlarında kalan, 90'lardan 2000'lere kadar ise bilişim sektörünün atılım yapması ile birlikte altın çağını yaşayan bilgisayar mühendisleri için 2001 krizi önemli bir dönüm noktası olmuştur.

90'larda sektörün büyüme eğilimi ve bilgisayar mühendisi sayısının azlığı, bilgisayar mühendislerini yüksek maaşlarla ve bol konforlu, bol plazalı iş yaşamı ile tanıştırmış; "beyaz yakalı" profiline önünde gideni konumuna getir-

miştir. 2001 krizi ile tüm sektörde baş gösteren daralma ve dalgalanma ile beraber başlayan işten çıkarmalar ile tanışmış, tabiri caiz ise o beyaz yakaları kirlenerek maviye çalmaya başlamıştır. Daha sonrası ise popülist sağ eğitim politikaları ile hemen her ile üniversite, her üniversitede de bilgisayar mühendisliği bölümü açılarak eğitim nitelikleştirilmiştir. Bunun bir sonucu olarak sektörde mühendislik icra etmesi gereken bilgisayar mühendislerinin bir çoğu rutin işlere ve ara kadrolara mahkum edilerek, emeği vasıfsızlaştırılmıştır.

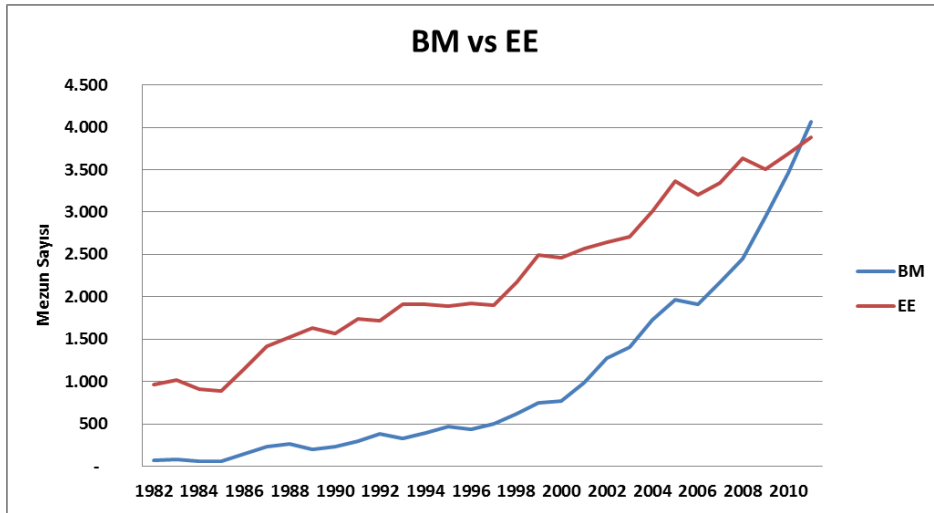
Bugün ise hem nitelik hem de niceliksel olarak durum çok daha vahim bir noktaya gelmiştir. Ayrıcalıklı konumlarını yitirerek sınıfsal konumu belirginleşen bilgisayar mühendisi sayısındaki artış çok çarpıcıdır. ÖSYM'nin verileri ile ifade edecek olursak; 1981 yılından bu yana ülkemizde 30 bini aşkın meslektaşımız bulunmakta, her yıl da 71 üniversitedeki 85 bölümden aramıza 4 binden fazla yeni bilgisayar mühendisi arkadaşımız katılmaktadır. Aşağıdaki tabloda ve grafikte yıllara göre bilgisayar mühendisliği ve elektrik mühendisliği, elektronik mühendisliği, elektrik-elektronik mühendisliği toplam mezun sayıları ve büyüme oranları gösterilmiştir.

Tablo 1 ve Grafik 1'den de görüldüğü gibi 2011 yılı itibarıyla bilgisayar mühendisliği mezun sayısı EMO örgütülüğü içerisindeki diğer tüm disiplinlere ait bölümlerden mezun olanların toplam sayısından daha fazla duruma gelmiştir.

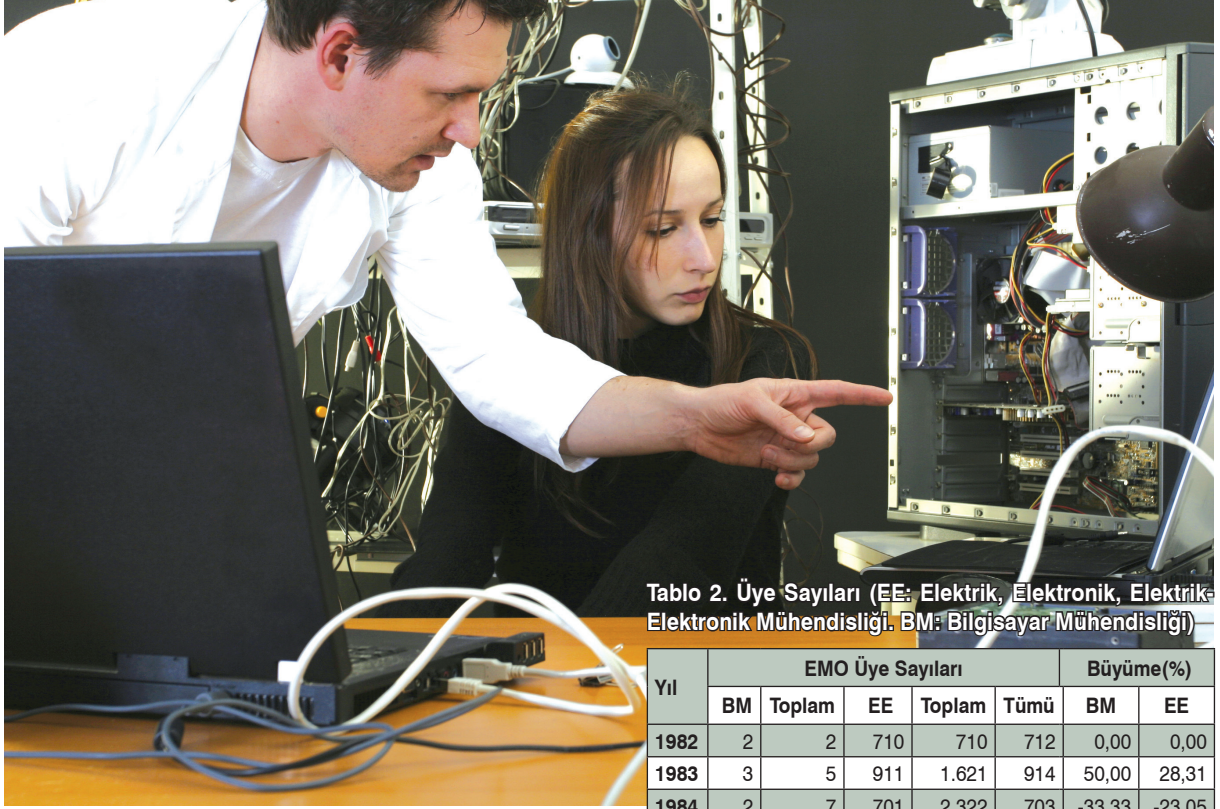
Buna karşın bilgisayar mühendislerinin bu gelişime, üretkenliğe ve artışa denk düşen bir örgütlenme anlayışını ve mesleki birlikteliği yeterli bir şekilde hayata geçirdiğini söylemek mümkün değildir. EMO üyesi olan bilgisayar mühendisi sayısı ise yaklaşık 2 bin 700 civarındadır. Kaba- ca bilgisayar mühendislerinin meslek odası örgütlenmesi

Tablo 1. Mezun Sayıları (EE: Elektrik, Elektronik, Elektrik-Elektronik Mühendisliği. BM: Bilgisayar Mühendisliği)

Yıl	Mezun Sayısı				Büyüme(%)	
	BM	Toplam	EE	Toplam	BM	EE
1982	73	73	965	965	17,39	5,24
1983	86	159	1.016	1.981	17,39	5,24
1984	65	224	913	2.894	-24,42	-10,14
1985	65	289	889	3.783	0,00	-2,63
1986	149	438	1.153	4.936	129,23	29,70
1987	237	675	1.412	6.348	59,06	22,46
1988	270	945	1.520	7.868	13,92	7,65
1989	203	1.148	1.637	9.505	-24,81	7,70
1990	233	1.381	1.567	11.072	14,78	-4,28
1991	293	1.674	1.743	12.815	25,75	11,23
1992	380	2.054	1.721	14.536	29,69	-1,26
1993	329	2.383	1.916	16.452	-13,42	11,33
1994	395	2.778	1.911	18.363	20,06	-0,26
1995	469	3.247	1.893	20.256	18,73	-0,94
1996	437	3.684	1.922	22.178	-6,82	1,53
1997	504	4.188	1.899	24.077	15,33	-1,20
1998	622	4.810	2.166	26.243	23,41	14,06
1999	748	5.558	2.499	28.742	20,26	15,37
2000	773	6.331	2.462	31.204	3,34	-1,48
2001	987	7.318	2.567	33.771	27,68	4,26
2002	1.281	8.599	2.640	36.411	29,79	2,84
2003	1.402	10.001	2.704	39.115	9,45	2,42
2004	1.727	11.728	3.013	42.128	23,18	11,43
2005	1.970	13.698	3.361	45.489	14,07	11,55
2006	1.910	15.608	3.208	48.697	-3,05	-4,55
2007	2.174	17.782	3.346	52.043	13,82	4,30
2008	2.446	20.228	3.637	55.680	12,51	8,70
2009	2.950	23.178	3.510	59.190	20,61	-3,49
2010	3.463	26.641	3.694	62.884	17,39	5,24
2011	4.065	30.707	3.888	66.772	17,39	5,24

Grafik 1. Mezun Sayıları (EE: Elektrik, Elektronik, Elektrik-Elektronik Mühendisliği. BM: Bilgisayar Mühendisliği)

Tablo 2. Üye Sayıları (EE: Elektrik, Elektronik, Elektrik-Elektronik Mühendisliği. BM: Bilgisayar Mühendisliği)

Yıl	EMO Üye Sayıları					Büyüme(%)	
	BM	Toplam	EE	Toplam	Tümü	BM	EE
1982	2	2	710	710	712	0,00	0,00
1983	3	5	911	1.621	914	50,00	28,31
1984	2	7	701	2.322	703	-33,33	-23,05
1985	3	10	630	2.952	633	50,00	-10,13
1986	1	11	657	3.609	658	-66,67	4,29
1987	8	19	991	4.600	999	700,00	50,84
1988	6	25	832	5.432	838	-25,00	-16,04
1989	23	48	1.130	6.562	1.153	283,33	35,82
1990	13	61	828	7.390	841	-43,48	-26,73
1991	79	140	867	8.257	946	507,69	4,71
1992	136	276	849	9.106	985	72,15	-2,08
1993	131	407	858	9.964	989	-3,68	1,06
1994	33	440	811	10.775	844	-74,81	-5,48
1995	79	519	1.441	12.216	1.520	139,39	77,68
1996	34	553	890	13.106	924	-56,96	-38,24
1997	52	605	1.010	14.116	1.062	52,94	13,48
1998	138	743	1.172	15.288	1.310	165,38	16,04
1999	76	819	866	16.154	942	-44,93	-26,11
2000	100	919	979	17.133	1.079	31,58	13,05
2001	35	954	694	17.827	729	-65,00	-29,11
2002	47	1.001	1.018	18.845	1.065	34,29	46,69
2003	71	1.072	1.225	20.070	1.296	51,06	20,33
2004	81	1.153	1.468	21.538	1.549	14,08	19,84
2005	142	1.295	1.719	23.257	1.861	75,31	17,10
2006	172	1.467	1.881	25.138	2.053	21,13	9,42
2007	214	1.681	2.095	27.233	2.309	24,42	11,38
2008	329	2.010	2.324	29.557	2.653	53,74	10,93
2009	282	2.292	1.887	31.444	2.169	-14,29	-18,80
2010	188	2.480	2.069	33.513	2.257	-33,33	9,64
2011	183	2.663	2.164	5.677	2.347	-2,66	4,59

yüzde 9 civarında bir orana denk gelmekte olup bu da örgütlenmedeki yetersizliği açıkça ifade etmektedir. Maalesef ki bu sorun bilgisayar mühendisliği disiplini örgütlülüğü kadar olmasa da EMO bünyesindeki diğer disiplinlerde dahi kendini göstermektedir. Her geçen yıl da mezun sayısı ve meslek odası üyeliği sayısı arasındaki makas açılmaktadır. Dolayısıyla bu sorun örgütsel bir sorun haline gelmiştir. TMMOB örgütlülüğünün bu alandaki meslektaş ile olan bağları her geçen gün zayıflamaktadır. Grafik 2a ve Grafik 2b'de bu gidişat açıkça serimlenmiştir.

Bugün kendisinin ve meslektaşlarının çıkarını, toplumun çıkarından ayrı tutmayan EMO bünyesindeki bilgisayar mühendisleri tarafından meslek dalı komisyonlarında yapılan özverili çalışmalara rağmen örgütlenmedeki yetersizlik çalışma yaşamındaki sorunlar başta olmak üzere birçok sorunu da ortaya çıkarmaktadır.

Bilgisayar mühendislerinin çalıştığı bilişim sektöründe mühendislik hizmetleri ve meslek alanları çerçevesinin yasal düzenlemelerinin tanımlı olmayışı, mesleki denetimin ve yetkili kişilerin olmaması sektörü tam bir kaosa sürüklemektedir. Yoğun ve esnek çalışma, fazla mesai, bitmeyen bilişim projeleri bu kaotik durumun sonuçları olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizdeki eğitim sisteminin çarpıklığı da bu kaos ortamını beslemektedir. Niteliksiz ve çarpık eğitim sisteminden dolayı sektörde çalışan mühendisler arasında bir kastaşma yaratılmaktadır. Köklü

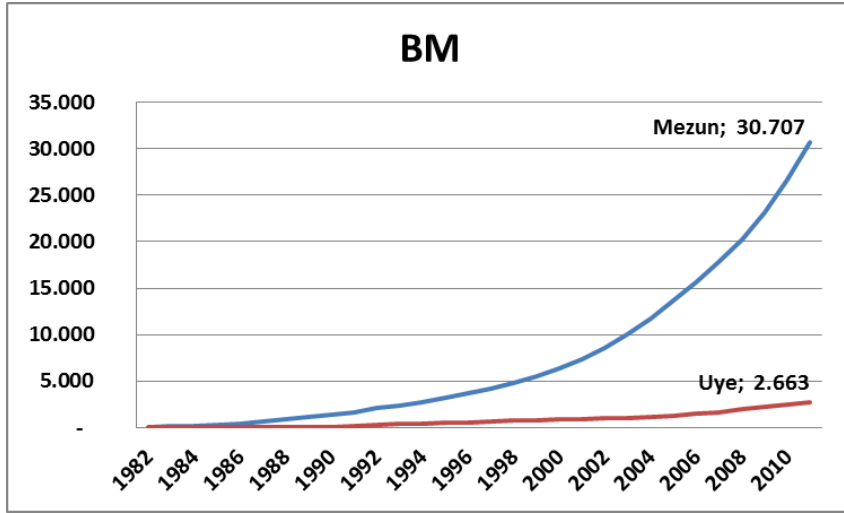
meye başlayan toplumsal muhalefetin bir sonucu olarak bilgisayar mühendislerinin EMO bünyesinde sağladığı örgütlenme düzeyinde de bir yükseliş bulunmaktadır.

2001 krizinden sonra, maviye çalan yakaları ve sınıfsal konumları ile ayrıcalıklı konumlarını yitiren bilgisayar mühendisleri EMO bünyesinde 2004-2005 yıllarında örgütlenme çalışmalarına yeniden başlamışlardır. Elektronik yayın ve üye sayılarında ciddi artış olsa da örgütlenme ve meslek disiplini konusunda söz sahibi olma noktasında gereken sıçrama gösterilememiştir.

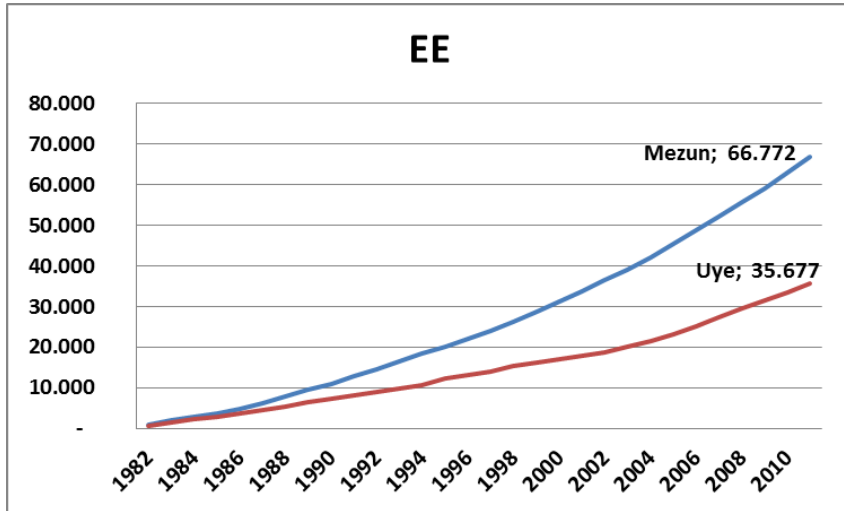
Şimdiye kadar bilgisayar mühendislerinin örgütlenmesi adına EMO içerisinde MDK'lar ve MEDAK üzerinden yürütülen çalışmalar -EMO üyesi olsun/olmasın- tüm bilgisayar mühendisi meslektaşlarımız açısından odalaşma

sürecinin temel motivasyon haline geldiğini göstermiştir. Üniversite etkinliklerinde, bölüm başkanları ve akademik camia ile yapılan toplantılarda, öğrenci etkinliklerinde, mühendislerin yoğun olarak çalıştığı teknokentlerde yapılan etkinliklerde bu motivasyonun meslektaşlarımız ve meslektaş adaylarımız tarafından yüksek sesle dile getirildiği görülmektedir.

Bu somut alan gerçekliği, odalaşmanın bilgisayar mühendislerinin örgütlenmesi için artık kaçınılmaz olduğunu göstermiş ve MEDAK rotasını Bilgisayar Mühendisleri Odası kuruluş çalışmalarının başlatılması yönünde belirlemiştir. Bu yöndeki iradesini de EMO içerisinde bu sürecin tartışılması ve söz konusu sürecin örgütsel bütünlük içerisinde örülmesi gerekliliği üzerinden koymuştur.

Grafik 2.a Üye Sayıları (BM: Bilgisayar Mühendisliği)

Grafik 2.b Üye Sayıları (EE: Elektrik, Elektronik, Elektrik-Elektronik Mühendisliği)

MEDAK'ın rotasını Bilgisayar Mühendisleri Odası kuruluş çalışmalarına ve bu kapsamda örgütlenme faaliyetlerinin olgunlaştırılmasına yöneltmesinden bu yana yapılan çalışmalar sayesinde EMO içerisinde hiçbir zaman olmadığı düzeyde bir bilgisayar mühendisleri örgütlülüğü sağlanmıştır.

“Mesleğimize, örgütümüze ve ülkemize sahip çıkıyoruz, Odamızı kuruyoruz” diyerek yola çıkan komisyonumuz kısa süre içerisinde meslektaşlarımız arasında önemli bir sinerji yaratmayı başarmıştır.

Bölüm başkanları toplantısı ile komisyonumuzun aldığı karar akademik camia ile paylaşılmış; tüm bölüm başkanlarından TMMOB ile EMO ilke ve gelenekleri doğrultusunda olgunlaşacak olan bu sürece destek imzaları alınmıştır. Birçok üniversitede öğrencilere meslek odası örgütlülüğünün kazandırılması kapsamında bilgilendirme çalışmaları yapılmış, “Bilgisayar Mühendisliği Öğrencileri Odalarıyla Buluşuyor” ve “Bilgisayar Mühendisleri Odası Kuruluyor” etkinlikleri ile çok sayıda bilgisayar mühendisliği öğrencisine ulaşılmıştır. Ankara ve İstanbul'da MDK'lar tarafından düzenlenen çalıştaylar ile doğrudan meslektaşlarımıza ulaşarak, sürecin gerekliliği konusunda hemfikir olunmuş; meslektaşlarımız oda kuruluş sürecinin olgunlaştırılması için desteklerini beyan etmişlerdir. Bununla birlikte şubelerimizde yapılan üye toplantıları ile ilgili süreç, şube üyesi bilgisayar mühendisleri ile paylaşarak üyelerimize gereken bilgilendirmeler yapılmıştır. Bilişim sektörünün gelişkin olduğu illerde bulunan teknokent/teknopark' larda standlar açılarak sürece destek amaçlı imzalar toplanmış ve meslektaşlarımıza bilgilendirmeler yapılmıştır.

Bilgisayar Mühendisleri Odası kuruluş sürecini tartışmak adına yapılan bilgisayar mühendisliği çalıştayları, meslektaşlarımızın yoğun olarak çalıştıkları teknokent/teknopark bölgelerine yapılan ziyaretler, üniversite öğrenci buluşmaları, yerellerde üye toplantıları, bilgisayar mühendisliği bölüm başkanlarıncı verilen EMO içerisinde yürütülen odalaşma çalışmalarına destek imzaları, daha öncesinde bireysel düzlemde ifadesini bulmuş olan odalaşma talebinin artık kitlesel bir düzlemde de beyan edildiğini ve buna bağlı olarak da sürecin ete kemiğe bürünme vaktinin geldiğini göstermektedir.

EMO içerisinde örgütlenmiş olan bilgisayar mühendisleri, bilgisayar mühendislerinin sorunlarının EMO bünyesinde kurulan komisyonlarda çözülemeyecek kadar büyük olduğunu tespit etmiştir. Çözümün ise, meslektaşlarımızı kucaklayan, üyelerinin mesleki ve özlük haklarının geliştirilmesini hedefleyen, ülkenin bilişim politikalarında etkin ve söz sahibi, TMMOB ve EMO'nun toplumcu ve halktan yana ilkeleri doğrultusunda mesleki demokratik kitle örgütü Bilgisayar Mühendisleri Odası olduğuna karar vermiştir.

TMMOB örgütlülüğü açısından süreç bir kopuş olarak düşünülmemelidir. Odalaşma talebi, tamamen TMMOB örgütlülüğün bilgisayar mühendisleri ile kopmak üzere olan bağlarının hiç kopmamak üzere sağlamlaştırılması sürecidir. TMMOB örgütlülüğünün meslektaşını, halkını kucaklama sürecidir. Bilgisayar mühendislerini örgütlülüğümüze katma sürecidir. Türkiye mühendis ve mimar mücadelesinin önderi olan TMMOB'ye mücadele örgütü olarak bir mevzi daha açma ve örgütlülüğü büyütme sürecidir. Bu açıdan süreç bir kopuşa değil mücadelec ve direngen bir sürekliliğe işaret etmektedir. Bundan dolayı diyoruz ki;

**“Bilgisayar Mühendisleri Odası ile;
Azalmıyoruz, Çoğalıyoruz,
Küçülmüyoruz, Büyüyoruz,
Bölünmüyoruz, Birleşiyoruz...”** ◀

